

УДК 373.3-051:378.046-021.68

Примакова В. В.*

ІСТОРІОГРАФІЯ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ ВЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ В УКРАЇНІ

Статтю присвячено розгляду історіографії проблеми розвитку вітчизняної післядипломної освіти вчителів початкових класів у період другої половини ХХ – початку ХХІ століття. У статті простежено, яким чином було відображено основні етапи становлення та розвитку післядипломної освіти вчителів у науковій літературі, різноманітних публікаціях періоду виникнення перших її форм до початку ХХІ століття; схарактеризовано основні публікації радянського та пострадянського періодів; проаналізовано напрямки й особливості діяльності закладів підвищення кваліфікації вчителів початкових класів, відомості про які було отримано зі знайдених нами науково-педагогічних джерел.

Ключові слова: історіографія, підвищення кваліфікації, післядипломна педагогічна освіта, вчителі початкових класів, розвиток освіти.

Потреба реалізації вітчизняних освітніх концепцій, орієнтація на європейські стандарти якості підготовки фахівців, розширення міжнародної співпраці детермінують потребу в інтенсифікації розвитку неперервної освіти, передусім педагогічної, адже від учителів значною мірою залежить якість освіти молодого покоління, яке будуватиме незалежну, демократичну державу. Розгляд проблеми розвитку вітчизняної післядипломної освіти вчителів сприятиме розширенню кола досліджуваних питань, які вважаємо обов'язковими для визначення основних тенденцій функціонування системи в минулому та на сучасному етапі. Відтак історіографія проблеми має стати підґрунтям у ретельному вивченні організації підвищення кваліфікації вчителів початкових класів у другій половині ХХ – на початку ХХІ століття.

Різноаспектні дослідження щодо теорії, методології та історії розвитку післядипломної освіти педагогічних кадрів здійснювалися провідними вченими України. Теоретико-методологічні засади розвитку системи підвищення кваліфікації висвітлено в працях І. Жорової, А. Зубка, А. Кузьмінського, Н. Протасової, Л. Сергєєвої та ін. Історико-педагогічний аспект проблеми неперервної педагогічної освіти дослідили історики педагогіки Л. Березівська, С. Крисюк, В. Кузьменко, Л. Сігаєва, О. Сухомлинська та ін. Проте в результаті аналізу ґрунтового масиву наявних напрацювань з проблеми нами знайдено небагато публікацій, які висвітлювали б історіографію розвитку післядипломної педагогічної освіти в Україні.

Мета статті – розглянути історіографію розвитку післядипломної освіти вчителів початкових класів в Україні, що має забезпечити цілісність дослідження проблеми та надасть висновкам більш об'єктивного характеру.

Післядипломна педагогічна освіта є відносно молодого галуззю освітньої системи. Адже перші публікації, зміст яких хоча б опосередковано торкався питань необхідності професійного розвитку педагогів, з'явилися у 20-х роках ХХ століття. Тоді на території України розпочалася робота з відбудови народного господарства. В історії розвитку освіти цей період був часом значних нововведень, зародження і становлення української школи й педагогічної науки, української системи освіти.

У 20-ті роки ХХ століття І. Арямов, Г. Гринько, Г. Дубровін, Є. Мединський, С. Шацький були серед перших, хто наголошував на важливості належної професійної підготовки вчительства та курсової форми вдосконалення їхньої кваліфікації [11]. Отже, у тогочасній Радянській Україні тільки почали виникати ідеї організації діяльності, спрямованої на забезпечення професійного розвитку вчителів.

1923 року було надруковано книгу Г. Гринька «Очерки советской просветительской политики» [3], де висвітлювалися напрямки розбудови радянської освітньої політики

*© Примакова В. В.

в Україні, наголошувалося на потребі забезпечення школи ідейно зрілими й освіченими педагогічними кадрами.

Того ж року було опубліковано перший, а 1924 року – другий том «Енциклопедії позашкільної освіти» Є. Мединського. У ній та інших публікаціях педагога було зосереджено увагу на потребі розроблення теорії та практики освіти дорослих, важливості дослідження проблем навчання і виховання людини протягом життя (антропологіки) [8, с. 84]. Є. Мединський наполягав на необхідності забезпечення тісного зв'язку теорії з практикою в навчанні дорослих.

У матеріалах публікації П. Парибока «Методы курсовой работы с педагогами» (1930 р.) зазначено, що першими формами підвищення кваліфікації вчителів були семінари, заняття фахових гуртків, де педагоги опановували як теоретичні знання, так і практичні вміння й навички роботи з урахуванням типу школи – сільської чи міської. За основу ж брався єдиний підхід до перепідготовки педагогів, де застосовувався метод колективного опрацювання матеріалу в поєднанні з обов'язковою індивідуальною роботою вчителя. Підсумки комплексної діяльності підбивали під час районних (окружних) конференцій та обміну досвідом [9]. На жаль, участь у таких заходах учителів початкових класів не мала масового характеру, підвищення їхньої кваліфікації обмежувалося епізодичними заходами.

До проблем теоретичного обґрунтування психологічного аспекту діяльності фахівців освітньої галузі одними з перших в УРСР звернулися Б. Ананьєв, Л. Божович, А. Запорожець, А. Леонт'єв, Б. Ломова та інші науковці. До розгляду ж теоретико-педагогічного аспекту проблеми вчені зверталися епізодично, торкаючись переважно питань важливості належної методичної та ідейно-політичної підготовки вчителів. Така ситуація зберігалася до проголошення обов'язковості та систематичності підвищення кваліфікації вітчизняного вчительства (1948 року).

Варто відзначити, що в 50-80-ті рр. ХХ століття доміnantним у дослідженнях радянських науковців був інтерес до питань комуністичного виховання й оптимізації навчально-виховного процесу, що засвідчив аналіз тематики дисертаційних робіт тих років (В. Авроров, Н. Борисенко, С. Лисова, Л. Нефьодова, З. Полуяктова). Згідно з висновками О. Адаменко основними ознаками цих матеріалів були тенденційність, заангажованість висновків, їх конформістський характер та ідейно-політична, ідеологічна спрямованість [1], хоча фактична інформація стала вагомим підґрунтям для подальшого дослідження розвитку освіти й генези педагогічної думки. Однак питанням діяльності методичної служби, яка опікувалася вдосконаленням кваліфікації вчителів, тогочасні науковці майже не присвячували досліджень.

У 50-ті роки минулого століття педагоги зосередилися переважно на проблемах організації політехнічного навчання в школі, де першорядного значення надавалось використанню наочності, кінофільмів, інших технічних засобів навчання з метою опанування змісту навчальних предметів. Ті роки вирізняє чимало публікацій науковців та освітян-практиків з окресленого питання [11].

1956 року на сторінках часопису «Радянська школа» було надруковано статтю О. Русько «Використання кіно в підготовці вчителів», де було окреслено позитивну роль створення кабінетів навчального кіно при обласних інститутах удосконалення кваліфікації вчителів (УКВ) у покращенні відповідної підготовки фахівців. Робота з учителями в цьому напрямку відповідно до матеріалів статті передбачала організацію колективного перегляду фільмофонду впродовж курсів, критичне обговорення зауважень учителів, складання анотацій до переглянутого, проведення семінарів з методики використання кіно в навчальному процесі, вивчення кращого досвіду учителів із застосування ТЗН і надання відповідних методичних рекомендацій педагогам з проблемних питань [13, с. 16].

Тоді ж, 1956 року, було опубліковано статтю М. Бойка «Посилювати організаторську роботу відділів народної освіти», де автором було окреслено напрямки системної роботи

методичної служби, що забезпечували б підготовку вчителів до освітніх нововведень. Основними заходами, що мали бути на контролі відділів народної освіти, визначалися курсова перепідготовка вчителів (82 год.) та проведення вже підготовленими вчителями відповідних занять у педагогічних колективах своїх шкіл [2].

У 50-60-ті роки минулого століття було розглянуто і висвітлено проблеми розвитку вітчизняної освіти (як загальні, так і локальні) у дисертаціях і монографіях: О. Шатенко «Розвиток народної освіти на Волині в роки Радянської влади (1939-1954 рр.)» (1954); О. Ігнат «Нариси з історії розвитку народної освіти в Закарпатській області за роки Радянської влади» (1955); І. Павлюк «Розвиток народної освіти в західних областях Української РСР (1939-1950 рр.)» (1956 р.); О. Кондратюк «Розвиток школи на Тернопільщині» (1958 р.); Р. Ростикус «Розвиток і зміцнення вищої школи в західних областях України в післявоєнний період (1945-1955)» (1960 р.) та ін., де питань підвищення кваліфікації вчителів торкалися лише опосередковано, не розглядаючи їх механізми, водночас наголошуючи на важливості професійної та ідейно-політичної підготовки педагогів [11].

У тогочасних посібниках (А. Бондара «Розвиток суспільного виховання в Українській РСР (1917-1967)» (1957 р.), О. Зубань «Боротьба Комуністичної партії України за розвиток народної освіти і підготовку кадрів для народного господарства (1945-1952)» (1967 р.); В. Мойсеєнко «Керівництво КПРС розвитком народної освіти (1945-1958)» (1975) [11] зазначене питання розглядалося також доволі опосередковано.

Тільки наприкінці 60-х – початку 70-х років ХХ століття з'явилися перші ґрунтовні праці, наукові дослідження з проблем розвитку системи підвищення кваліфікації вчителів. 1971 року І. Трилинським було захищено кандидатську дисертацію з теми «Науково-педагогічні основи організації підвищення кваліфікації сільських загальноосвітніх шкіл». Дисертантом було проаналізовано зміст й основні напрямки організації роботи з підвищення кваліфікації педагогічних кадрів загальноосвітніх шкіл у дореволюційний період, на різних етапах розвитку радянської школи. Визначено тогочасний стан організації роботи вчителів у цьому напрямку; встановлено переваги і можливості використання вітчизняного досвіду минулого, досягнень прогресивної педагогічної науки і шкільної практики з питань організації просвітницької роботи з учительським кадрами; обґрунтовано перспективи підвищення кваліфікації вчителів сільських шкіл [15].

1978 року В. Скар було захищено кандидатську дисертацію «Інформаційне забезпечення підвищення кваліфікації педагогічних кадрів середньої загальноосвітньої школи (на матеріалах УРСР)». Дослідницею було вивчено та проаналізовано характер інформаційно-бібліографічного забезпечення вчителів, виявлено їхні інформаційні потреби, цілі та періодичність звернення до бібліотеки з метою отримання матеріалів; досліджено структуру потоків науково-педагогічної та методичної літератури, визначено потенціал організації інформаційно-бібліографічного забезпечення шкільних учителів у системі підвищення кваліфікації; схарактеризовано види такого забезпечення в міжкурсовий період [14].

Значний внесок у розроблення та висвітлення діяльності й розвитку післядипломної педагогічної освіти зробив П. Худомінський. Учений розглянув передумови створення й особливості розвитку системи підвищення кваліфікації педагогічних кадрів радянської загальноосвітньої школи в період з 1917 до початку 1980 рр. Цей період автор схарактеризував як час, коли цілеспрямована системна робота освітньої галузі призвела до організації повноцінної курсової форми підвищення кваліфікації [16]. Загальну картину в окреслений період було доповнено дослідженнями Т. Ільїної, яка розглядала проблему взаємодії педагогічних інститутів і закладів системи підвищення кваліфікації вчителів.

Значних змін зазнала післядипломна педагогічна освіта у період 90-х років ХХ століття, після проголошення незалежності України. Усе більшої ваги на етапі

розбудови національної системи освіти набували ідеї гуманізації, демократизації післядипломної освіти вчителів. Значними ресурсами в цьому контексті були результати досліджень з проблем забезпечення неперервної педагогічної освіти (В. Кремінь, А. Кузьмінський, В. Луговий, Н. Ничкало); психологічної готовності вчителів до виконання професійної діяльності (Г. Балл, В. Демиденко, С. Максименко); самоосвітньої діяльності освітян (А. Зубко, Є. Кулик, П. Підкатистий); реалізації в неперервній освіті акмеологічного (О. Деркач, Л. Шиян), особистісно орієнтованого (І. Бех, С. Подмазін) підходів. Післядипломна педагогічна освіта почала розглядатися у взаємозв'язку з допрофесійною та базовою підготовкою вчителів початкових класів.

Особливостями наукового пошуку в той час ученою С. Лободою було визначено: введення широкого масиву історичних джерел, раніше забороненої преси, подолання штампів у висвітленні історичного процесу. Період кінця ХХ – початку ХХІ століття в українській історії педагогіки вчена називає «етапом подолання ідейної детермінованості, поширення методологічної розкритості при ретельному вивченні об'єкта й предмета дослідження» [6, с. 8].

1992 року когортою українських учених В. Бондарем, В. Масловим, І. Жерносеком та іншими було опубліковано у вигляді колективної наукової праці «Підвищення кваліфікації педагогічних кадрів» конструктивний досвід діяльності закладів післядипломної освіти педагогічних працівників за останні десятиріччя. У праці було представлено теоретичне осмислення підвищення кваліфікації педагогів на засадах андрагогіки [10]. Аналіз її матеріалів сприяв виявленню особливостей функціонування післядипломної освіти вчителів початкових класів упродовж виокремленого періоду.

1996 року вперше системно дослідив історичні, теоретико-методологічні та організаційно-педагогічні аспекти розвитку й функціонування післядипломної освіти в Україні С. Крисюк. У його фундаментальному дослідженні було визначено сутність післядипломної освіти, виявлено і схарактеризовано провідні тенденції її становлення й розвитку в Україні періоду 1917-1995 рр., відображено національну специфіку такого розвитку, обґрунтовано періодизацію, окреслено перспективи реформування галузі [4].

У дисертації Н. Протасової «Теоретико-методичні основи функціонування системи післядипломної освіти в Україні» (1999 р.) було обґрунтовано андрагогічні принципи, визначено закономірності та тенденції розвитку системи, відтворено структуру, з'ясовано роль передового педагогічного досвіду в професійному розвитку педагога. На андрагогічних та акмеологічних засадах розроблено системно-комплексні плани неперервного підвищення кваліфікації керівних і педагогічних кадрів [12]. Окреслене сприяло перебудові роботи закладів підвищення кваліфікації на нові орієнтири, зумовлені потребами держави, суспільства, трансформацією освітньої галузі в період розбудови національної освіти незалежної України.

Початок ХХІ століття, зокрема перше його десятиліття, було відзначено посиленням уваги теоретиків до проблеми розвитку післядипломної педагогічної освіти України, що було викликано насамперед наданням післядипломній педагогічній освіті офіційного статусу; потребою працівників цієї складової освітньої галузі в реорганізації наявної тоді системи підвищення кваліфікації, відкритістю вітчизняної освіти до впровадження в роботу системи досвіду інших країн.

2003 року в дисертаційному дослідженні «Теоретико-методологічні засади післядипломної педагогічної освіти в Україні» А. Кузьмінський обґрунтував і теоретично узагальнив сутність, структуру, функції, принципи, особливості та умови розвитку післядипломної освіти як підсистеми, органічної складової неперервної педагогічної освіти. На основі комплексного ретроспективного аналізу ним простежено еволюцію змісту, організаційних форм післядипломної педагогічної освіти в Україні; розроблено концептуальні засади, що мали вплинути на розвиток післядипломної педагогічної освіти в майбутньому [5].

Значний внесок у дослідження історичних засад функціонування та розвитку методичної служби в Україні, діяльності районних відділів народної освіти було зроблено О. Капченко (1999 р.), Н. Корневою, Г. Литвиненком, І. Титаренко [11] та ін.

Варто вказати, що нами було виявлено небагато робіт, які б безпосередньо торкалися проблем розвитку післядипломної освіти вчителів початкових класів, особливостей підвищення їх кваліфікації, вдосконалення професійної майстерності в неперервній освіті.

Так, 2009 року Н. Матвеева в дисертації «Організація науково-методичної роботи з учителями початкової загальноосвітньої школи в Україні (1945-1990 рр.)» детально розглянула проблеми розвитку підвищення кваліфікації фахівців у історичній ретроспективі. Дослідницею було «схарактеризовано вплив соціокультурних чинників на організацію науково-методичної роботи з педагогічними кадрами в Україні у 1945-1990 роках; в обґрунтованій періодизації уточнено шляхи реалізації науково-методичної роботи на різних рівнях; виражено для використання основні напрямки науково-методичної роботи з огляду на сучасні проблеми післядипломної педагогічної освіти учителів ЗОШ I ступеня» [7, с. 5].

Останнім часом з'явилися дисертаційні роботи, автори яких розглядали різні аспекти функціонування сучасної вітчизняної післядипломної освіти, досліджували проблеми професійного розвитку педагогічних кадрів упродовж життя. Серед них дисертації І. Воскової, Л. Гончаренко, В. Назаренка, Ю. Несіна, О. Стребної, З. Філончук, О. Худенко, В. Цись та ін. Ці праці стали вагомим підґрунтям для визначення теоретико-методичних основ діяльності інституцій післядипломної освіти педагогічних кадрів 90-х років ХХ і першого десятиріччя ХХІ століть.

Серед публікацій останніх років особливу увагу привернув навчальний посібник М. Чепіль «Порівняльна педагогіка» (2014 рік). Один з його розділів присвячено аналізу особливостей освіти дорослих у різних країнах. У матеріалах розділу науковцем визначено сутність, окреслено форми та визначено тенденції розвитку освіти дорослих людей.

2015 року було захищено дисертації з дотичних тем: І. Жорової «Розвиток професіоналізму вчителів природничих дисциплін у системі післядипломної освіти України (1940-і рр. ХХ – поч. ХХІ ст.)» та О. Старостіної «Розвиток професійної майстерності педагогічних кадрів у системі підвищення кваліфікації в Англії».

Упродовж досліджуваного періоду було опубліковано праці щодо розвитку постдипломної освіти педагогів в інших країнах, що набуває нині особливої ваги й актуальності у зв'язку з рухом до інтеграції у світовий освітній простір. Ці проблеми стали предметом розгляду вчених як у радянський період (у розвідках Г. Андреевої, М. Борткевича, В. Булавина, Т. Дикова); так і в пострадянський (у працях Б. Вульфсона; В. Гаргай; Десятова; В. Клепикова, Т. Кошманової). Матеріали дали змогу з'ясувати погляд учених на проблеми професійного розвитку вчителів упродовж життя в різних країнах світу.

Підсумовуючи результати пошуку історіографії проблеми радянського періоду, маємо констатувати, що обмежена кількість наукових розробок часів становлення Радянської України, перших повоєнних десятиліть не сприяла цілісному відтворенню картини розвитку української післядипломної педагогічної освіти. Основними здобутками в цьому напрямку залишалися наукові статті, монографії, дисертації, де було висвітлено результати наукового пошуку вчених, які досліджували різні, часто дотичні аспекти проблеми. Однак подальший розгляд питання засвідчив поступове зростання масиву теоретичних розробок, що був і залишається вагомим джерелом науково-педагогічного пізнання, основою обґрунтування методології розвитку всіх складових освітньої галузі, зокрема післядипломної. Такі матеріали вплинули на вдосконалення змісту, форм і методів навчання та виховання дітей і дорослих, на покращення рівня

педагогічної майстерності педагогів, управління підвищенням їх кваліфікації. Відтак ці питання потребують подальшого дослідження.

Література:

1. Адаменко О. В. Розвиток педагогічної науки в Україні в другій половині ХХ століття (1950-2000 рр.) : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.01 / Адаменко Олена Вікторівна. – Луганськ, 2006. – 613 с.
2. Бойко М. Ф. Посилювати організаторську роботу відділів народної освіти / М. Ф. Бойко // Радянська школа. – 1956. – № 5. – С. 11-20.
3. Гринько Г. Ф. Очерки советской просветительской политики / Г. Ф. Гринько. – Харьков : Путь Просвещения, 1923. – 194 с.
4. Крисюк С. В. Становлення та розвиток післядипломної освіти педагогічних кадрів в Україні (1917-1995 рр.) : автореф. дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04 / С. В. Крисюк. – К., 1996. – 48 с.
5. Кузьмінський А. І. Теоретико-методологічні засади післядипломної педагогічної освіти в Україні : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04 / Кузьмінський Анатолій Іванович. – К., 2003. – 433 с.
6. Лобода С. М. Педагогічна преса як чинник формування педагогічної творчості вчителя в історії розвитку української освіти (ХХ століття) : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.01 / Лобода Світлана Миколаївна. – Луганськ., 2011. – 462 с.
7. Матвеева Н. О. Організація науково-методичної роботи з учителями початкової загальноосвітньої школи в Україні (1945-1990 рр.) : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Н. О. Матвеева. – Івано-Франківськ, 2009. – 20 с.
8. Медынский Е. Н. Энциклопедия внешкольного образования. Т. 2 : Основные виды содействия внешкольному образованию / Е. Н. Медынский. – М. : [б. и.], 1924. – 167 с.
9. Методы курсовой работы с педагогами / под ред. П. М. Парибока. – М. : Работник просвещения, 1930. – 136 с.
10. Повышение квалификации педагогических кадров / под ред. И. Ф. Жерносека, М. Ю. Красовицкого, С. В. Крисюка. – К. : Освита, 1992. – 190 с.
11. Примакова В. В. Розвиток післядипломної освіти вчителів початкових класів в Україні (1948 – 2012 рр.) : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.01 / Примакова Віталія Володимирівна. – Тернопіль, 2016. – 487 с.
12. Протасова Н. Г. Теоретико-методичні основи функціонування системи післядипломної освіти педагогів в Україні : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.01 / Протасова Наталія Георгіївна. – К., 1999. – 472 с.
13. Русько О. М. Використання кіно в підготовці вчителів / О. М. Русько // Радянська школа. – 1956. – № 11. – С. 15-20.
14. Скаррь В. К. Информационное обеспечение повышения квалификации педагогических кадров средней общеобразовательной школы (на материалах УССР) : автореф. дисс. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / В. К. Скаррь. – К., 1978. – 24 с.
15. Трилинский И. И. Научно-педагогические основы организации повышения квалификации учителей сельских общеобразовательных школ : автореферат дисс. ... канд. пед. наук : 13.730 / И. И. Трилинский. – К.-Тернополь, 1971. – 23 с.
16. Худоминский П. В. Развитие системы повышения квалификации педагогических кадров советской общеобразовательной школы (1917 – начало 80-х годов) : автореф. дисс. ... д-ра пед. наук : 13.00.01 / П. В. Худоминский. – М., 1985. – 46 с.

Примакова В. В.

ИСТОРИОГРАФИЯ ПРОБЛЕМЫ РАЗВИТИЯ ПОСЛЕДИПЛОМНОГО ОБРАЗОВАНИЯ УЧИТЕЛЕЙ НАЧАЛЬНЫХ КЛАССОВ В УКРАИНЕ

Статья посвящена рассмотрению историографии проблемы развития отечественного последипломного образования учителей начальных классов в период второй половины XIX – начала XXI века. В статье прослеживается, каким образом были отражены основные этапы становления и развития последипломного образования учителей в научной литературе, различных публикациях периода возникновения первых ее форм до начала XXI века; охарактеризованы основные публикации советского и постсоветского периодов;

проаналізовані напрямлення і особенности діяльности учреждений повышения квалификации учителей начальных классов, сведения о которых были получены из найденных нами научно-педагогических источников.

Ключевые слова: историография, повышение квалификации, последипломное педагогическое образование, учителя начальных классов, развитие образования.

Prymakova V. V.

HISTORIOGRAPHY OF THE PROBLEM OF DEVELOPMENT
OF PRIMARY SCHOOL TEACHERS' POSTGRADUATE EDUCATION IN UKRAINE

The article deals with the problem of development of primary school teachers' postgraduate education in Ukraine during the second half of XIXth - early XXI centuries. The author examines the ways of exploring the basic stages of establishing and developing of primary school teachers' postgraduate education in scientific literature, various publications from its appearance to the beginning of the XXI century; describes the main publications of the Soviet and post-Soviet periods; analyzes the trends and features of activity primary school teachers' training institutions, information about which has been received from scientific and educational sources.

The works devoted to the development of public education in the USSR in the 40-50-years of the twentieth century were analyzed. These works were characterized by a limited number of independent publications relating to the functioning of methodological service and episodic investigation of this issue in general pedagogical studies.

Further consideration of the issue is showed a gradual increase of quantity of theoretical researches that have been and remains an important source of scientific and pedagogical knowledge, the basis study of methodology justification of all components of the educational field, including postgraduate. Such materials impact on improving the content, forms and methods of training and education of children and adults, improving the pedagogical skills of teachers.

Key words: historiography, training, postgraduate teacher education, teachers of primary school, development of education.

УДК 378.096 «19»

Кан О. Ю.*

ОРГАНІЗАЦІЯ ФІЛОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ НА ФІЛОСОФСЬКОМУ ФАКУЛЬТЕТІ
ЛЬВІВСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ЯНА КАЗИМИРА У 1850-1917 РОКАХ

У статті розглядаються організація філологічної освіти на філософському факультеті Львівського університету імені Яна Казимира у 1850-1917 роках. Вивчено еволюцію філологічної освіти на філософському факультеті з 1850 по 1871 роки (до утравізації навчального закладу) та з 1872 до 1917, що залучає періоди функціонування філософського факультету під владою Австро-Угорської Імперії та польського уряду. З'ясовано, що інтенсивного розвитку філологічні дисципліни зазнали з кінця 80-х – початку 90-х років, коли з'явилася низка нових спеціалізованих філологічних кафедр, зокрема слов'янської філології, романських мов, східних мов тощо. Визначено провідних фахівців філологічної галузі, які працювали на філософському факультеті, та окреслено їх філологічну діяльність.

Ключові слова: філологічні дисципліни, філософський факультет, кафедра філології та естетики, кафедра слов'янських мов, кафедра романських мов, кафедра східних мов, кафедра класичної філології.

Нині вища школа в Україні перебуває в стані докорінних трансформацій, зумовлених євроінтеграцією вітчизняної освіти, що спрямовує на посилення уваги педагогів до якості підготовки кваліфікованих фахівців. Філологічна освіта не є виключенням: відшукуються нові підходи, методи та прийоми, що сприятимуть

*© Кан О. Ю.